

fidelis est Deus, « Custodiet Dominus introitum tuum, » et exitum tuum¹. » Porro autem, cum factum fuerit corpus hoc immortale et incorruptibile, quando perierit tota tentatio; quia « Corpus quidem mortuum est: » quare mortuum est? « Propter peccatum. Spiritus autem vita » est, » Apostoli verba sunt: quare? « Propter justitiam. » Remittimus ergo mortuum corpus? Non, sed audi: « Si » autem spiritus ejus, qui suscitavit Christum a mortuis, » habitat in vobis; qui suscitavit Christum a mortuis, vi- » vificabit et mortalia corpōra vestra². » Modo enim corpus animale, tunc spiritale. « Factus est enim primus » homo in animam viventem, novissimus homo in spi- » ritum vivificantem. Ideo vivificabit et mortalia cor- » pora vestra propter inhabitantem Spiritum ejus in vo- » bis³. » O felix illic Alleluia! o segura! o sine adversario! ubi nemo erit inimicus, nemo perit amicus. Ibi laudes Deo, et hic laudes Deo: sed hic a sollicitis, ibi a securis; hic a morituris, ibi a semper victuris; hic in spe, ibi in re; hic in via, illic in patria. Modo ergo, fratres mei, cantemus, non ad delectationem quietis, sed ad solatium laboris. Quomodo solent cantare viatores; canta, sed ambula: laborem consolare cantando, pigritiam noli amare: canta, et ambula. Quid est, ambula? Profice, in bono profice. Sunt enim, secundum Apostolum, quidam proficientes in pejus⁴. Tu si proficis, ambulas: sed in bono profice, in recta fide profice, in bonis moribus profice: canta, et ambula. Noli errare, noli redire, noli remanere. Conversi ad Dominum, etc.

¹ Psal. cxx, 8. — ² Rom. viii, 10, 11. — ³ 1 Cor. xv, 45. — ⁴ 2 Tim. iii, 13.

SERMO CCLVII.

In diebus Paschalibus, XXVIII.

De versu Psalmi cxv: *Omnis homo mendax.*

Prodit nunc primum ex veteri libro Floriacensi ante annos circiter 800 descripto.

I. Quon hebraïca lingua dicitur Alleluia, latine est, Laudate Dominum. Laudemus ergo Dominum Deum nostrum, non tantum voce, sed etiam corde. Quoniam qui corde laudat, interioris hominis voce laudat. Vox ad homines, sonus est; vox ad Deum, affectus est.

II. Dixit quidam in extasi sua, sicut legistis; sicut audistis: « Omnis homo mendax¹. » Inde fuit, qui non credebatur, nisi tetigisset corpus Domini². Mendacium ei videbatur, quod condiscipuli ejus verum loquebantur: et parum illi erat veritatem audire, volebat et tangere. Exhibuit autem illi hoc Dominus in his quæ sequuntur in Evangelio postea recitanda. Quicumque autem audit: « Omnis homo » mendax, » non se debet figere in mendacio, et nolle inde surgere, tanquam ratiocinari apud se rationem inaniter, tanquam homo mendax, et dicere sibi: Quando non ero homo? Si autem quandiu hic sum homo, ero mendax, melius ego mendax ero, quam mentiatur Scriptura quæ

¹ Psal. cxv, 11. — ² Joan. xx, 25.

dicit: « Omnis homo mendax. » Si enim ero verax, Scriptura mendax erit. Sed quia Scriptura mendax esse non potest, ego mendax ero. Hæc ibi garruens requiescere sibi securus videtur, tanquam in portu mendacii, ubi faciat naufragium. Bene tibi requiescere, quasi in isto portu, cupiebas; audi scopulum, in quem incurras: « Perdes omnes qui loquuntur mendacium¹. » Et ista Scriptura Dei est, quæ dicit: « Perdes omnes qui loquuntur mendacium. » Ergo omnes perditurus est, « Quia omnis homo mendax. » Sed quid nobis dictum est? quid admoniti sumus? Quia de nostro mendaces sumus. Si autem veraces esse volumus, ad Dominum confugiamus. De illius veraces sumus, de nostro mendaces.

III. Audite hoc uno exemplo, brevi et magno: brevi, quia cito dicitur; magno, quia sapienter appenditur. Petrus unus ostendit hoc quod volo dicere. Quando dixit Domino Christo: « Tu es Christus Filius Dei vivi: » quid respondit? « Beatus es Simon Bar-Jona, quia non tibi revelavit caro et sanguis, sed Pater meus qui in cœlis est. » Verum dixisti, sed non de tuo. Unde ergo? « Pater meus qui in cœlis est, tibi revelavit. » Inde beatus, quia de Dei; non nisi miser de tuo? Post hæc, ubi ei Dominus ait: « Beatus es, quia non tibi revelavit caro et sanguis, » sed Pater meus qui in cœlis est²; » post hæc verba, cœpit Dominus Christus prænuntiare passionem et mortem suam. Ibi continuo Petrus: « Absit a te, Domine. Omnis homo mendax. » Ecce paulo ante Petrus verax, ecce modo Petrus mendax: Sed unde Petrus verax? « Non tibi revelavit caro et sanguis, sed Pater meus qui in cœlis est. » Unde Petrus mendax? « Redi post me, Satanas; » non enim sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. « Omnis homo mendax. » Dictum est ergo nobis: « Omnis

¹ Psal. v, 7. — ² Matth. xvi, 17-19.

» homo mendax, » ut fugiamus nos ipsos, et curramus ad Deum, qui solus est verax.

SERMO CCLVIII.

In diebus Paschalibus, XXIX.

Quem dixit ad Basilicam majorem.

De versu Psalmi CXVII: *Hic est dies quem fecit Dominus.*

Prodit nunc primum ex Floriacensi libro supra laudato.

I. Quod cantavimus Deo: « Hic est dies quem fecit Dominus, » hinc loquamur quod dederit. Hic Scriptura utique prophetica aliquid nos intelligere voluit, aliquem diem non vulgarem, non conspicuum oculis carnis, non eum diem qui oritur et occidit, sed diem qui potuit scire ortum, nescire occasum. Videamus quod supra dixerat idem Psalmus: « Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli. A Domino factus est, » iste est mirabilis in oculis nostris. » Et sequitur: « Hic est dies quem fecit Dominus¹. » Exordium diei hujus a lapide angulari sumamus. Quis est lapis angularis, quem reprobaverunt Judæorum doctores? Legis enim periti doctores Judæorum reprobaverunt eum, dicentes: « Non est iste a Deo, qui solvit sabbatum². » Jam dixistis: « Non est iste a Deo, qui solvit sabbatum. Lapidem quem re-

¹ Psal. cxviii, 22-24. — ² Joan. ix, 16.

» probaverunt ædificantes, his factus est in caput anguli. » Quomodo in caput anguli? Quare angularis lapis dictus est Christus? Quia omnis angulus duos parietes de diverso pacificat. Venerunt Apostoli de circumcissione, venerunt de gente Judæorum; venerunt inde et illæ turbæ, quæ præcedebant et sequebantur jumentum ejus, dicentes quod in hoc ipso Psalmo est: « Benedictus qui venit in nomine » Domini¹. » Venerunt inde tot Ecclesiæ, de quibus dicit apostolus Paulus: « Eram ignotus facie Ecclesiis Judææ, » quæ sunt in Christo: tantum autem audiebant, quia » ille qui aliquando nos persequabatur, nunc evangelizat » fidem, quam aliquando vastabat; et in me magnifica- » bant Deum². » Judæi, sed adhærentes Christo, sicut Apostoli, venientes et credentes Christo, et unum parietem facientes. Restabat alius paries, Ecclesia de gentibus veniens: invenerunt se. Pax in Christo, unitas in Christo, qui fecit utraque unum³. Ipse est dies, quem fecit Dominus. Totum diem intellige, caput et corpus: caput Christus, corpus Ecclesia. Iste est dies quem fecit Dominus.

II. Recolite primam mundi conditionem. « Tenebræ » erant super abyssum, et Spiritus Dei superferebatur su- » per aquam. Et dixit Deus: Fiat lux, et facta est lux. » Et divisit Deus lucem a tenebris, et lucem vocavit Diem, » tenebras autem vocavit Noctem⁴. » Cõgitate tenebras istorum, antequam venirent ad remissionem peccatorum. Tenebræ ergo erant super abyssum, antequam ista⁵ fuissent dimissa peccata. Sed Spiritus Dei superferebatur super aquas: descenderunt isti in aquam, super aquas ferebatur Spiritus Dei, pulsæ sunt tenebræ peccatorum. Iste est dies quem fecit Dominus. Huic diei Apostolus dicit: « Fuistis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Do-

¹ Matth. xxi, 9, et Psal. cxvii, 26. — ² Galat. i, 22-24. — ³ Ephes. ii, 14. — ⁴ Gen. i, 2-5. — ⁵ Forte istis, id est, baptizatis.

» mino⁴. » Numquid dixit: Fuistis tenebræ in Domino? « Tenebræ in vobis; lux in Domino. Vocavit autem Deus » lucem Diem; » quia ipsius gratia fit quod fit. Illi per se ipsos tenebræ esse potuerunt: lux fieri, nisi Dominus fecisset, non potuerunt. « Quia iste est dies, quem fecit Do- » minus; » non ipse dies, sed Dominus.

III. Num non homo erat Thomas, unus de Discipulis, quasi homo de turba? Dicebant ei condiscipuli ejus: « Vi- » dimus Dominum. » Et dicebat ipse: « Nisi tetigero, nisi » digitum misero in latus ejus, non credam². » Evangelistæ tibi annuntiant, et non credis. Iphis credidit mundus, et non credit Discipulus. De ipsis dictum est: « In omnem » terram exiit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba » eorum³. » Exeunt verba eorum, perveniunt usque in fines terræ; credit totus mundus: annuntiant omnes uni, et non credit. Nondum erat dies, quem fecerat Dominus. Adhuc tenebræ erant in abysso, in profunditate cordis humani: tenebræ ibi erant. Veniat ille, caput diei hujus veniat, et dicat patiens, mitis, non iratus, quia medicus: Veni, inquit, veni, tange hoc, et crede. Dixisti: « Nisi te- » tigero, nisi digitum misero, non credam. » Veni, tange: « Mitte digitum, et noli esse incredulus, sed fidelis. » Veni, mitte digitum. Sciebam vulnera tua, servavi tibi cicatricem meam. Sed plane mittens manum suam complevit fidem. Quæ est enim fidei plenitudo? Ut non credatur Christus tantum homo, nec credatur Christus tantummodo Deus, sed homo et Deus. Ipsa est fidei plenitudo: « Quia Verbum caro factum est, et habitavit in nobis⁴. » Ergo iste Discipulus oblatis sibi tangendis cicatricibus et membris Salvatoris sui, ubi tetigit, exclamavit: « Dominus » meus, et Deus meus⁵. » Hominem tetigit, Deum cogno-

¹ Ephes. v, 8. — ² Joan. xx, 25. — ³ Psal. xviii, 5. — ⁴ Joan. i, 14. — ⁵ Id. xx, 28.

vit : et tetigit carnem, respexit ad Verbum : « Quia Verbum » caro factum est, et habitavit in nobis. » Verbum hoc passum est carnem suam suspendi in ligno : Verbum hoc passum est in carne sua clavos figi : Verbum hoc passum est carnem suam lancea transforari : Verbum hoc passum est carnem suam in sepulcro poni : Verbum hoc resuscitavit carnem suam, obtulit aspectibus Discipulorum videndam, præbuit manibus contrectandam. Tangunt, exclamant : « Dominus meus et Deus meus. » Iste est dies quem fecit Dominus.

SERMO CCLIX¹.

In die Dominico octavarum Paschæ.

I. HODIERNUS dies magno sacramento perpetuæ felicitatis est nobis. Non enim sicut iste dies transiturus est, sic transitura est et vita, quam dies iste significat. Itaque, fratres, exhortamur et obsecramus vos in nomine Domini nostri Jesu Christi, per quem nobis peccata dimissa sunt, qui voluit pretium nostrum esse sanguinem suum, qui nos indignos qui vel servi ejus diceremur, fratres facere dignatus est, ut omnis intentio vestra, quare Christiani estis, et nomen ejus in fronte et in corde portatis, non dirigatur nisi ad illam vitam, quæ nobis cum Angelis est futura : ubi perpetua quies, sempiterna lætitia, indeficiens beatitudo, nulla perturbatio, nulla tristitia, nulla mors. Quam vitam nosse non possunt, nisi qui experiuntur : experiiri

¹ Alias ex Sirmondianis 19.

autem non poterunt, nisi qui credunt. Si enim exigatis, ut quod vobis promittit Deus, demonstremus vobis, non possumus. Sed audistis quomodo conclusit Evangelium Joannis : « Beati qui non vident, et credunt¹. » Et videre vultis, et ego. Pariter credamus, et simul videbimus. Non simus duri adversus verbum Dei. Numquid enim, fratres, dignum est, ut Christus descendat modo de cœlo, et cicatrices suas nobis ostendat ? Ideo illi incredulo ostendere dignatus est, ut objurgaret dubios, et instrueret credituros.

II. Octavus ergo iste dies in fine sæculi novam vitam significat : septimus quietem futuram sanctorum in hac terra. Regnabit enim Dominus in terra (6) cum sanctis suis, sicut dicunt Scripturæ, et habebit hic Ecclesiam, quo nullus malus intrabit, separatam atque purgatam ab omni contagione nequitiae ; quam significant centum-quinquaginta-tres illi pisces, de quibus jam, quantum memini, aliquando tractavimus. Nam Ecclesia hic primo apparebit in magna claritate et dignitate et justitia. Non ibi libebit decipere, non mentiri, non sub ovis pelle lupum latere. « Veniet enim Dominus, sicut scriptum est, et illuminabit » abscondita tenebrarum, et manifestabit cogitationes » cordium : et tunc laus erit unicuique a Deo². » Iniqui ergo non ibi erunt : jam enim separabuntur. Tunc tanquam massa purgata apparebit, veluti in area, multitudo sanctorum, et sic mittetur in horreum cœleste immortalitatis. Sicut enim frumentum prius ubi tritatur, ibi purgatur ; et locus ubi frumenta pertulerunt tritaturam, ut a palea mundarentur, decoratur dignitate massæ purgatæ. Videmus quippe in area post ventilationem, acervum pælearum ex una parte, et acervum frumenti ex alia. Quo autem palea destinata sit, novimus ; et quemadmodum agricolis

¹ Joan. xx, 29. — ² 1 Cor. iv, 5.